

Deel 1

Verzoening

Hans van de Lagemaat

Hoofdstuk 1

Inleiding

Verzoening, wat is dat eigenlijk?

We lezen dat Paulus een bediening kreeg die een bediening van de verzoening genoemd wordt (2 Kor. 5:18). In datzelfde vers staat dat God ons met Zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus. In het volgende vers staat dat God zelfs de wereld in Christus met Zichzelf verzoende. Daarom kreeg Paulus het woord van de verzoening. Tegelijkertijd is deze verzoening niet automatisch een feit. Dat blijkt wel uit de prediking van Paulus.

'Wij zijn dan gezanten namens Christus, alsof God Zelf door ons smeekt. Namens Christus smeken wij: laat u met God verzoenen.' (2 Kor. 5:20).

De verzoening moet ook ontvangen worden.

*'En dit niet alleen, maar wij roemen ook in God, door onze Heere Jezus Christus, door Wie wij nu de verzoening **ontvangen hebben.**'* (Rom. 5:11).

Wat te denken van het feit dat God door Christus alle dingen verzoenen zou

'zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn' (Kol. 1:20).

Waar heeft Paulus het hier over? Alle dingen? En wat zijn dan die dingen in de hemelen? Wat is hier de relatie tot de schepping (Kol. 1:15-20)?

Het zijn allemaal vragen die niet eenvoudig te beantwoorden zijn. Toch noemt Paulus ze en dat betekent dat hij er ook over heeft gepreekt in de gemeenten. Dat betekent ook dat ze voor ons te onderzoeken zijn.

Dat is wat ik in deze serie boekjes wil doen. Onderzoeken wat de Schrift zegt over verzoening in alle facetten.

We gaan eerst een verkenning doen naar de Griekse woordjes die met dit begrip te maken hebben en daarna gaan we de bijbehorende Bijbelgedeelten wat dieper bestuderen in haar context maar ook in vergelijking met andere Bijbelgedeelten.

De eerste hoofdstukken zijn voor degenen die niets van Grieks weten misschien wat taai en technisch; toch moet je je hierdoor niet laten afschrikken. Het is de moeite van de inspanning zeker waard. Het gaat immers om de woorden van God in Gods Woord.

Het is onmogelijk dat je na het lezen van deze serie alles weet over dit onderwerp. Het kan altijd meer en altijd dieper. Dit schrijven is bedoeld om een aanzet te geven tot bestudering van een heel belangwekkend en belangrijk onderwerp.

Hoofstuk 2

Verzoenen en verzoening, de woordjes

In dit hoofdstuk beperken we ons tot de woordjes en de Schriftgedeelten die over verzoenen en verzoening gaan. Ik probeer nog geen uitleg te geven. We gaan alleen wat verkennen.

Ik begin met de tekst waar we het werkwoord voor het eerst in het Nieuwe Testament tegenkomen.

*‘Want als wij, toen wij vijanden waren, met God **verzoend** zijn door de dood van Zijn Zoon, hoeveel te meer zullen wij behouden worden door Zijn leven, omdat wij **verzoend** zijn.’* (Rom. 5:10).

In dit vers komt ‘verzoenen’ dus twee keer voor. Het is de vertaling van het Griekse *katallassoo*.

Dit woord komen we in nog vier andere Schriftplaatsen tegen.

*‘Maar de gehuwden beveel ik – niet ik, maar de Heere – dat een vrouw niet zal scheiden van haar man, – en als zij toch gaat scheiden, moet zij ongehuwd blijven of zich met haar man **verzoenen** – en dat een man zijn vrouw niet zal verlaten.’* (1 Kor. 7:10, 11).

*‘En dit alles is uit God, Die ons met Zichzelf **verzoend** heeft door Jezus Christus, en ons de bediening van de verzoening gegeven heeft.’* (2 Kor. 5:18)

*God was het namelijk Die in Christus de wereld met Zichzelf **verzoende**, en aan hen hun overtredingen niet toerekende; en Hij heeft het woord van de verzoening in ons gelegd.’* (2 Kor. 5:19)

*‘Wij zijn dan gezanten namens Christus, alsof God Zelf door ons smeekt. Namens Christus smeken wij: laat u met God **verzoenen**.’* (2 Kor. 5:20).

Katallassoo heeft het zelfstandig naamwoord *katallagè*. Dat komt vier keer voor. Twee daarvan hebben we in bovenstaande teksten al gezien in de vertaling ‘verzoening’.

We komen het ook tegen in Romeinen 5:11 en 11:15.

*‘En dit niet alleen, maar wij roemen ook in God, door onze Heere Jezus Christus, door wie wij nu de **verzoening** ontvangen hebben.’*

*‘Want als hun verwerping **verzoening** voor de wereld betekent, wat betekent dan hun aanneming anders dan leven uit de doden?’*

Naast het werkwoord *katallassoo* en het bijbehorende zelfstandig naamwoord *katallagè* gebruikt Paulus ook nog *apokatallassoo*. Dat is dus *katallassoo* met het voorvoegsel *apo*. In de vertaling zien we dat verschil niet.

*‘Want Hij is onze vrede, Die beiden één gemaakt heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, namelijk de wet van de geboden, die uit bepalingen bestond, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo vrede zou maken, en opdat Hij die beiden in één lichaam zou **verzoenen** door het kruis, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft.’ (Ef. 2:14-16).*

*‘Want het heeft de Vader behaagd dat in Hem heel de volheid wonen zou, en dat Hij door Hem alle dingen met Zichzelf **verzoenen** zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn.’ (Kol. 1:19, 20).*

*‘En Hij heeft u, die voorheen vervreemd was en vijandig gezind, zoals bleek uit uw slechte daden, nu ook **verzoend**, in het lichaam*

van Zijn vlees, door de dood, om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te plaatsen.’ (Kol. 1:21, 22).

Dit zijn alle plaatsen waar we *katallassoo*, *apokatallassoo* en *katallagè*, tegenkomen. Ik geef ze hier nog een keer in een overzichtje:

<i>katallassoo</i>	<i>katallagè</i>	<i>apokatallassoo</i>
Romeinen 5:10	Romeinen 5:11	Efeze 2:16
Romeinen 5:10	Romeinen 11:15	Kolossenzen 1:20
1 Korinthe 7:11	2 Korinthe 5:18	Kolossenzen 1:22
2 Korinthe 5:18	2 Korinthe 5:19	
2 Korinthe 5:19		
2 Korinthe 5:20		

Ons valt op dat deze woordjes kennelijk alleen door Paulus gebruikt worden. Dat is niet voor niets. Hij had de bediening van de verzoening ontvangen. Die bediening had iets te maken met zijn prediking waarin geen onderscheid was tussen Jood en heiden. Die bediening hadden de andere apostelen niet. Hierop kom ik uitgebreid terug.

Apokatallassoo wordt wel verklaard als ‘volledig verzoenen’ of ‘wederom verzoenen’. Ik laat het voorlopig even zo staan. Wel valt ons onmiddellijk op dat deze vorm van verzoening alleen voorkomt in twee van de gevangenisbrieven van Paulus, waarin hij min of meer dezelfde thema’s aansnijdt. Deze brieven schreef Paulus in een latere periode in zijn leven nadat hij de uitdeling van het geheimenis had gekregen. Ook hierop kom ik nog uitgebreid terug.

Je doet er voor het verloop van deze studie goed aan de Schriftgedeelten die ik hierboven genoemd heb, goed te lezen en te kennen, inclusief de context.

Hoofdstuk 2

Allassoo

De woordjes *katallassoo* en *apokatallassoo* zijn afgeleid van *allassoo*. De betekenis van *allassoo* is ‘veranderen’. Het lijkt erop dat (*apo*)*katallassoo* ook iets met ‘veranderen’ te maken heeft. Dat hoeft natuurlijk niet perse, maar het is wel waarschijnlijk. Het is in elk geval goed om ook de betekenis van dit woordje te kennen en te zien wat ermee wordt uitgedrukt. Daarom geef ik ook van dit woordje eerst weer alle teksten waar het voorkomt.

*‘En zij lieten valse getuigen optreden, die zeiden: Deze man houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en tegen de wet, want wij hebben hem horen zeggen dat die Jezus de Nazarener deze plaats zal afbreken en de gebruiken zal **veranderen** die Mozes ons overgeleverd heeft.’* (Hand. 6:13, 14).

*‘Terwijl zij zich uitgaven voor wijzen, zijn zij dwaas geworden, hebben zij de heerlijkheid van de onvergankelijke God **vervangen**¹ door een beeld dat lijkt op een vergankelijk mens, op vogels en op viervoetige en kruipende dieren.’* (Rom. 1:22, 23).

*‘Zie, ik vertel u een geheimenis: Wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij **zullen** allen **veranderd worden**, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, bij de laatste bazuin. Immers, de bazuin zal klinken en de doden zullen als onvergankelijke mensen opgewekt worden, en ook wij **zullen veranderd worden**.’* (1 Kor. 15:51, 52).

*‘Doch ik wilde, dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijn stem mocht **veranderen**; want ik ben in twijfel over u.’* (Gal. 4:20, SV).

‘Die zullen vergaan, maar U blijft altijd. En ze zullen alle verslijten als een gewaad, en als een mantel zult U ze oprollen en ze zullen

¹ SV, ‘veranderd in’

verwisseld worden; maar *U bent Dezelfde en Uw jaren zullen niet ophouden.* (Heb. 1:11, 12).

In Romeinen 1 komt nog een woordje voor ‘veranderen’ voor en dat is *metallasso* ook weer afgeleid van *allassoo* dus. Je zou hier ‘uitwisselen’ kunnen denken.

*‘Zij hebben de waarheid van God **vervangen** door de leugen, en het schepsel vereerd en gediend boven de Schepper, Die te prijzen is tot in eeuwigheid. Amen. Daarom heeft God hen overgegeven aan oneervolle hartstochten, want ook hun vrouwen hebben de natuurlijke omgang **vervangen** door de tegennatuurlijke.’* (Rom. 1:25, 26).

Een zelfstandig naamwoord wat hier ook nog mee te maken heeft is ‘verandering’. Dat komt voor in de Griekse vorm *parallangè*.

*‘Elke goede gave en elk volmaakt geschenk is van boven en daalt neer van de Vader der lichten, bij Wie er geen **verandering** is, of schaduw van omkeer.’* (Jak. 1:17).

Tenslotte noem ik *antallagma*; ook dat is verwant en afgeleid van *allassoo* en komt voor in Mattheüs 16:26 en Markus 8:37.

*‘Want wat baat het een mens, als hij heel de wereld wint en aan zijn ziel schade lijdt? Of wat zal een mens geven als **losprijs** voor zijn ziel?’* (Matt. 16:26).

*‘Of wat zal een mens geven als **losprijs** voor zijn ziel?’* (Mark. 8:37).

De ‘losprijs’ is iets wat als een uitruil wordt gegeven, een uitwisseling.

In alle gevallen, ook van de afleidingen van *allassoo*, heeft de betekenis iets te maken met een verwisseling of een verandering. Als we dit

doortrekken naar *katallassoo en apokatallassoo*, zijn we denk ik gerechtvaardigd om alleen al op grond van deze afleidingen en grondbetekeningen te zeggen dat 'verzoening' iets met een verandering te maken heeft.

Nu is de vraag aan wat voor een verandering we moeten denken. Waar gaat het om bij de verzoening in de teksten die we hebben gezien?

Hoofdstuk 3

Vrede en vijandschap

Als we de contexten van ‘verzoening’ nauwkeurig bestuderen springen een paar woorden eruit die steeds terugkeren en kennelijk iets met het thema te maken hebben.

Romeinen 5 begint met ‘vrede’.

*‘Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben **vrede** bij God door onze Heere Jezus Christus.’*

Het tegenovergestelde van vrede is vijandschap. Het woordje ‘vijand’ verschijnt in de onmiddellijke context van ‘verzoenen’.

*‘Want als wij, toen wij **vijanden** waren, met God verzoend zijn door de dood van Zijn Zoon, hoeveel te meer zullen wij behouden worden door Zijn leven, omdat wij verzoend zijn.’* (Rom. 5:10).

Het zijn vijanden die verzoend worden. Door die verzoening ontstaat vrede.

Vijandschap en vrede komen we ook tegen in Efeze 2. Er was een totale vervreemding tussen de voorhuid en de besnijdenis, tussen heidenen en Joden. Zonder Christus, vervreemd van het burgerschap van Israël, vreemdelingen van de verbonden van de belofte; zonder hoop en zonder God. Dat was de toestand van de heidenen voor de komst van Christus (Ef. 2:11, 12). Met Zijn komst is die toestand totaal veranderd.

*‘Want Hij is onze **Vrede**’* (Ef. 2:14).

Er is een eind gekomen aan het onderscheid tussen besnijdenis en voorhuid. Die verandering is bewerkstelligd aan het kruis en door Paulus gepredikt.

Daar

*'heeft Hij de **vijandschap** in Zijn vlees tenietgedaan' (Ef. 2:15).*

Ook hier zien we weer vijandschap en vrede tegenover elkaar staan.

Die woordjes herhaalt Paulus in het vervolg.

*'Opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo **vrede** zou maken, en opdat Hij die beiden in één lichaam met God zou **verzoenen** door het kruis, waaraan Hij de **vijandschap** gedood heeft. En bij Zijn komst² heeft Hij door het Evangelie **vrede** verkondigd aan u die veraf was, en aan hen die dichtbij waren.'* (Ef. 2:15, 16).

Nog een keer vrede en vijandschap zien we in Kolossenzen.

*'Want het heeft de Vader behaagd dat in Hem heel de volheid wonen zou, en dat Hij door Hem alle dingen met Zichzelf verzoenen zou, door **vrede** te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn. En Hij heeft u, die voorheen vervreemd was en **vijandig gezind**, zoals bleek uit uw slechte daden, nu ook **verzoend**, in het lichaam van Zijn vlees, door de dood, om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te plaatsen' (Kol. 1:19-22).*

Ook hier staan de woordjes in het verband van de verzoening.

In 2 Korinthe 5 komen de woordjes vrede en vijandschap niet voor, maar ze zijn er denk ik wel in te lezen, tegen de achtergrond van al bovenstaande gegevens.

² 'bij Zijn komst' = komende

Paulus was met God verzoend (2 Kor. 5:18); en wat een vijand was hij voorheen. Hem was de bediening van de verzoening gegeven. Die bediening hield in dat hij ook de heidenen, en niet alleen de Joden, kon prediken dat God in Christus de wereld met Zichzelf verzoende. Dat hield in dat Hij hun zonden hun niet toerekende.

Dat Paulus deze bediening van de verzoening kreeg, hield ook in dat God het woord van de verzoening in hem had gelegd (2 Kor. 5:19).

'Wij zijn dan gezanten namens Christus, alsof God Zelf door ons smeekt. Namens Christus smeken wij: laat u met God verzoenen.'
(2 Kor. 5:20).

Deze prediking was het gevolg van het niet toerekenen van de zonde. De vijandschap was opgeheven en feitelijk predikte Paulus dat zijn hoorders vrede met God zouden maken. Zij die dat deden, hadden de verzoening ontvangen (Rom. 5:11).

Hoofdstuk 4

Toegang en toeleiding

Een ander woordje dat in verband staat met verzoening is ‘toegang’ in Romeinen 5:2.

*‘Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus. Door Hem hebben wij ook **de toegang** verkregen door het geloof tot deze genade waarin wij staan, en wij roemen³ in de hoop op de heerlijkheid van God.’*
(Rom. 5:1, 2).

Het woordje dat deze tekst koppelt aan de verzoening in vers 11 is het woordje ‘roemen’. We hebben toegang tot deze genade waarin wij staan en roemen.

*‘En dit niet alleen, maar **wij roemen ook in God**, door onze Heere Jezus Christus, door Wie wij nu de **verzoening** ontvangen hebben.’*
(Rom. 5:11).

Er is hier een ontegenzeggelijk verband.

Dat wordt nog duidelijker als we een andere passage erop naslaan waar het over de verzoening gaat en dat is Efeze 2. In dat gedeelte gaat het over besnijdenis en voorhuid, Joden en heidenen, die tot een nieuwe mens worden geschapen (Ef. 2:15). In dit gedeelte staat driemaal *amfoteros*, ‘beiden’ en hier is het dat woordje dat de verzoening koppelt aan het éénmaken en de toegang. *Apokatallasso* heeft duidelijk te maken met het afbreken van de tussenmuur die scheiding maakte, het éénmaken en de toegang door één Geest tot de Vader.

³ ‘deze genade, waarin wij staan en roemen’ (zoals in SV)

*‘Want Hij is onze vrede, Die **beiden ééngemaakt** heeft. En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken [...]’ (Ef. 2:14).*

*‘en opdat Hij die **beiden in één lichaam** met God zou **verzoenen** door het kruis, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft.’ (Ef. 2:16).*

*‘Want door Hem hebben wij **beiden** door één Geest **de toegang tot de Vader.**’ (Ef. 2:18).*

Paulus noemt de toegang nog een keer in deze brief. Daar staat het in de directe context van het doel van de Gemeente van het geheimenis. De veelvuldige wijsheid van God moet bekendgemaakt worden. Niet alleen aan mensen, maar aan overheden en machten in de hemelse gewesten. Deze overheden en machten zien we ook in Kolossenzen 1 als de onzienlijke schepselen die in de hemel zijn en die onderdeel uitmaken van de verzoening en éénmaking van de dingen die op de aarde zijn en de dingen die in de hemelen zijn (Ef. 1:10; Kol. 1:18-20).

*‘Opdat nu door de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelvuldige wijsheid van God bekendgemaakt zou worden, volgens het eeuwige voornemen⁴ dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere. In Hem hebben wij de vrijmoedigheid en **de toegang** met vertrouwen, door het geloof in⁵ Hem. (Ef. 3:10-12).*

Paulus spreekt verder niet over de toegang.

Petrus gebruikt het bijbehorende werkwoord en laat ons iets zien wat Paulus onder de verzoening verstaat.

⁴ ‘voornemen van de eeuwen’; naar dit voornemen verwijst Paulus in 1:9 en 1:11.

⁵ ‘van Hem’. Dit is een essentieel verschil. Als de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen afhankelijk zouden zijn van ons geloof in Hem zou het maar een wankel basis zijn. We hebben toegang met vertrouwen door het geloof van Hem, door Zijn trouw en getrouwheid. Dat is het doel van de tekst.

*'Want ook Christus heeft eenmaal voor de zonden geleden, Hij, Die rechtvaardig was, voor onrechtvaardigen, opdat Hij ons **tot** God zou **bren**gen. Hij is wel ter dood gebracht in het vlees, maar levend gemaakt door de Geest (1 Pet. 3:18).*

De toegang tot God hebben we verkregen door de dood van Christus aan het kruis, Zijn lijden voor de zonden. Het kruis is de basis voor deze toegang en de verzoening met God. Dat is het onderwerp van ons volgende hoofdstuk.

Hoofdstuk 5

De basis

Wat was de basis van de verzoening? Op grond waarvan werd de verzoening aangebracht? Ik begin dit keer met Kolossenzen. Daar lezen we tweemaal hoe de verzoening⁶ tot stand is gebracht.

'[...] en dat Hij door Hem alle dingen met Zichzelf verzoenen zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis⁷, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn.' (Kol. 1:20).

Alle dingen worden door Hem met Zichzelf verzoend. Helaas verduistert de vertaling voor ons in deze tekst de relatie met vers 16. Die relatie is er in de woorden 'door Hem en tot Hem'.

'alle dingen zijn **door Hem en tot Hem** geschapen' (Kol. 1:16, SV)
alle dingen worden **door Hem en tot Hem** verzoend (Kol. 1:20)

De gebruikte woorden zijn exact hetzelfde. Dat betekent dat we, zeker als dat heel goed mogelijk is, ook hetzelfde moeten vertalen. Er is in deze passage zo'n overduidelijk verband tussen schepping en verzoening van de dingen in de hemelen en de dingen op aarde, dat we de woorden 'door Hem en tot Hem' ook serieus moeten nemen. Het is in beide teksten 'door Hem met Zichzelf' of 'door Hem tot Hem'. De laatste heeft de voorkeur.

Het gaat ook helemaal niet in de eerste plaats om een verzoening met Zichzelf. De verzoening vindt plaats tussen de dingen die in de hemelen zijn en de dingen die op de aarde zijn. Op dit aspect kom ik later terug, als we gaan onderzoeken wat verzoening nu eigenlijk ís. Maar nu kunnen we zeggen dat het gaat om een verzoening die te vergelijken is met de verzoening tussen voorhuid en heidenen.

⁶ *apokatallasso*

⁷ 'vrede gemaakt hebbende door het bloed Zijns kruises' (SV)

De schepping is door Hem en tot Hem. De verzoening is door Hem en tot Hem.

De basis voor deze verzoening staat duidelijk vermeld:

*'[...] en dat Hij door Hem alle dingen tot Hem⁸ verzoenen zou, door vrede te maken **door het bloed van Zijn kruis**'.*

Het is het bloed van het kruis waar Hij aan werd genageld op Golgotha dat de basis vormt voor de verzoening.

Hetzelfde wordt van de Kolossenzen gezegd. Zij, die eertijds vervreemd en vijandig waren heeft Hij nu ook verzoend. Hoe heeft Hij dat gedaan? Hij heeft hen verzoend

'in het lichaam van Zijn vlees, door de dood' (Kol. 1:21).

Deze verzoening heeft net als de verzoening van de dingen die in de hemel en de dingen die op de aarde zijn ('tot Hem') een doel:

'om u heilig en smetteloos en onberispelijk voor Zich te plaatsen', (Kol. 1:22).

Deze verzoening was ook niet in de eerste plaats 'met Zichzelf', maar het ging om een vervreemding en vijandschap die er eertijds geweest was tussen voorhuid en besnijdenis (Ef. 2:11).

Deze basis voor *apokatallassoo*, de dood en het bloed van Zijn kruis, vinden we exact zo terug in de brief aan de Efeziërs.

*'Maar nu, in Christus Jezus, bent u, die voorheen veraf was, **door het bloed van Christus dichtbij gekomen.**'* (Ef. 2:13).

⁸ Vanaf nu gebruik ik dus deze vertaling

*'En door de tussenmuur, die scheiding maakte, af te breken, heeft Hij de vijandschap **in Zijn vlees tenietgedaan**, namelijk de wet van de geboden, die uit bepalingen bestond, opdat Hij die twee in Zichzelf tot één nieuwe mens zou scheppen en zo vrede zou maken, en opdat Hij die beiden in één lichaam met God zou **verzoenen door het kruis**, waaraan Hij de vijandschap **gedood heeft.**' (Ef. 2:14-16).*

Ook hier heeft de verzoening⁹ te maken met de dood aan het kruis en het bloed van Christus. Er wordt niet gesproken over opstanding en leven. Alles wordt volbracht aan het kruis.

Ook in Romeinen 5 vinden we dit zo duidelijk terug dat het ons onmogelijk is andere conclusies te trekken.

*'Want als wij, toen wij vijanden waren, **met God verzoend zijn door de dood van Zijn Zoon**, hoeveel te meer zullen wij behouden worden door Zijn leven, omdat wij verzoend zijn.'* (Rom. 5:10).

De verzoening¹⁰ is hier weer verbonden met de dood van Zijn Zoon. Hier gaat het wel om het persoonlijke aspect van een mens die met God verzoend wordt. Nu staat er ook niet 'tot Hem'.

Ook in het gedeelte hiervoor staat de dood van Christus centraal.

*'Want toen wij nog krachteloos waren, is **Christus** op de bestemde tijd voor goddelozen **gestorven.**'* (Rom. 5:6)

*'God echter bevestigt Zijn liefde voor ons daarin dat **Christus** voor ons **gestorven** is toen wij nog zondaars waren.'* (Rom. 5:8).

Maar waarom staat er dan 'Zijn leven' in vers 10?

⁹ apokatallassoo

¹⁰ katallassoo

Dat staat er omdat het daar niet meer over verzoening gaat. Paulus onderscheidt daar op hele duidelijke wijze verzoening en behoud. Het onderscheid geeft hij aan door de woordjes 'veel meer'. Daarmee koppelt hij de verzen 9 en 10 aan elkaar.

*'Veel meer dan zullen wij, nu wij gerechtvaardigd zijn **door Zijn bloed**, door Hem **behouden worden** van de toorn.'* (Rom. 5:9).

*'Want als wij, toen wij vijanden waren, met God verzoend zijn **door de dood van Zijn Zoon**, **hoeveel te meer** zullen wij **behouden worden** door Zijn leven, omdat wij verzoend zijn.'*¹¹
(Rom. 5:10).

Gerechtvaardigd door Zijn bloed. Behouden worden van de toorn. Verzoend door de dood van Zijn Zoon. Behouden worden door Zijn leven.

Paulus maakt hier het onderscheid tussen verzoening en behouden worden. Hoe die twee zich ook tot elkaar verhouden, Paulus doet dit niet voor niets en wij moeten dus ook voorzichtig met dat onderscheid omgaan. Natuurlijk is er een verband tussen de twee begrippen, maar dat betekent nog niet dat we ze met elkaar moeten identificeren.

De grondslag van de verzoening, zij het nu *katallassoo* of *apokatallassoo*, is het bloed van Christus, de dood van de Zoon van God aan het kruis.

¹¹ 'veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven'
(SV)

Hoofdstuk 6

Verzoening en behoud

Dat verzoening en behoudenis niet hetzelfde is bleek ons uit Romeinen 5:10. Verzoening heeft alles te maken met de dood van de Heere Jezus Christus. Behoud, zalig worden, heeft te maken met Zijn opstanding. Zalig worden is de vertaling van het Griekse woordje *sooizoo*. Het heeft niet zozeer te maken met de dood van de Heere als wel met Zijn leven in opstanding en alles wat daarmee te maken heeft. Het is eerder verlossing van de dood tot het leven.

Ik leg de vinger niet voor niets bij dit onderscheid. Mijn doel is niet haarkloverij of scherpslijperij. We hoeven Gods Woord niet te misbruiken voor allerlei spitsvondigheid. Waar ik wel belang aan hecht is dat we onze termen duidelijk en Bijbels definiëren. Als God in Zijn Woord een onderscheid heeft gemaakt tussen verzoening en verlossing of behoud, moeten we dat onderscheid serieus nemen. Ook als ons verstand en gevoel niet direct kunnen begrijpen waar het onderscheid nu precies ligt, moeten we wel zorgvuldig omgaan met de gebruikte termen.

Alverzoening

Als voorbeeld waar het mis kan gaan is de term 'alverzoening'. Het gaat me er helemaal niet om, om de aanval op dit systeem in te zetten. Ik gebruik het als voorbeeld binnen het onderwerp van dit boekje.

Alverzoening? Wat bedoelt men hier eigenlijk mee? De gedachten hierover zijn breed en divers. Voor alle duidelijkheid: de term zelf verschijnt nergens in de Bijbel, dus daar kunnen we niet te rade gaan voor een definitie.

Globaal houdt de theologische term alverzoening in dat Gods gehele schepping uiteindelijk behouden wordt. Dat geldt in elk geval voor de redelijke schepselen zoals engelen en mensen. Als Bijbelse

onderbouwing kunnen we Kolossenzen 1:20 aanvoeren en dat wordt ook dikwijls gedaan.

*‘Want het heeft de Vader behaagd dat in Hem heel de volheid wonen zou, en dat Hij door Hem **alle dingen** met Zichzelf **verzoenen** zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn. (Kol. 1:19, 20).*

Alle dingen verzoenen. De stap naar ‘alverzoening’ is dus snel gemaakt en daarom is het ook helemaal geen onbijbelse term. We moeten wel altijd een beetje oppassen met het woordje ‘alle’. Het is een woordje dat altijd gedefinieerd wordt door de context. Als we bijvoorbeeld kijken naar Mattheüs 3:5 zien we dat het woordje tweemaal gebruikt wordt in de vertaling ‘heel’.

*‘Toen liep Jeruzalem, **heel** Judea en **heel** het land rondom de Jordaan naar hem uit’ (Matt. 3:5).*

Niet elke inwoner van Jeruzalem, Judea en het omliggende land, niet elk mens (en dier), groot en klein van baby tot grijsaard, ging uit om Johannes de Doper te zien; het ging om inwoners vanuit alle steden en dorpen in de genoemde landstrekken. Dat is dus niet elke inwoner hoofd voor hoofd.

De context van Kolossenzen 1:20 is ook helder. Het gaat om alle dingen in de hemel en op aarde. ‘De dingen die op de aarde zijn’ en ‘de dingen die in de hemelen zijn’. Die dingen worden verzoend. Dat zijn alle dingen. ‘Alle dingen’ die verzoend worden lopen parallel met ‘alle dingen’ die in Hem, door Hem en tot Hem geschapen zijn (Kol. 1:16);

‘die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten’.

Alle dingen, of al deze dingen, worden verzoend en zoals we al gezien hebben niet 'met Hem' maar 'tot Hem' zoals ook alle dingen 'tot Hem' geschapen zijn.

Wat er in deze tekst niet staat is dat Hij door Hem alle dingen verlossen of behouden zou. Bij mijn weten is er in de gehele Bijbel geen enkele tekst die dat bevestigt. Alverzoening is niet hetzelfde als alverlossing. Hierom moeten we de termen duidelijk definiëren. We mogen vanuit Kolossenzen 1:20 niet concluderen dat God Zijn gehele schepping hoofd voor hoofd, inclusief de gevallen cherub en zijn trawanten, zal behouden. Ook al zou dat het grote einddoel van God zijn, het staat eenvoudigweg niet in Kolossenzen 1:20 en daar mogen we zo'n leer dus niet op bouwen.

Verzoening en behoud bij Israël

Het onderscheid tussen verzoening en behoud, *katallasso* en *sooizoo* is in Romeinen 5:10 duidelijk.

'verzoend door de dood van Zijn Zoon',
'behouden door Zijn leven'.

Waar de verzoening alles te maken heeft met de dood van de Heere aan het kruis is de basis voor het behoud Zijn opstanding en leven.

Heel mooi komt dit onderscheid tussen verzoening en behoud ook tot uiting in Gods handelen met Israël. In Romeinen 11 heeft Paulus het over de verharding en over de bekering van Israël (Rom. 11:7, 26, 27).

Hun verharding had een doel.

'Ik zeg dan: Zijn zij soms gestruikeld met de bedoeling dat zij vallen zouden? Volstrekt niet! Door hun val echter is de zaligheid tot de heidenen gekomen om hen tot jaloesheid te verwekken.'
(Rom. 11:11).

Door hun val is de zaligheid tot de heidenen gekomen. Door hun verwerping ging de prediking van de opstanding van Christus uit naar de heidenen en kregen zij de mogelijkheid om behouden te worden. Dit heet de verzoening van de wereld.

Dit was in die dagen volslagen onbegrijpelijk. Daarom had Paulus het in zijn prediking ook zo moeilijk. De tot dan toe geopenbaarde volgorde was dat Israël als door God uitverkoren volk het heil naar de heidenen zou brengen. Omdat Israël verhard werd, struikelde en viel en die hoge taak van Gods getuige voor de volkeren niet uitoefende werd Paulus geroepen en nam hij als het ware die taak over. Door zijn prediking en van degenen die met hem waren kregen de heidenen ook de toegang tot het heil in de opstanding van Christus. Dat was ook altijd de inhoud van de prediking van Paulus. De opstanding van de Heere Jezus Christus.

*‘Nu is het niet alleen ter wille van hem geschreven dat het hem toegerekend is, maar ook ter wille van ons, aan wie het zal worden toegerekend, aan ons namelijk die geloven in Hem Die Jezus, onze Heere, **uit de doden opgewekt heeft**, Die om onze overtredingen is overgeleverd, en **opgewekt om onze rechtvaardiging**. (Rom. 4:23-25).*

*‘Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem **uit de doden heeft opgewekt**, zult u **zalig worden**¹². Want met het hart gelooft men tot gerechtigheid en met de mond belijdt men tot zaligheid.’ (Rom. 10:9, 10).*

Paulus kon doordat Israël het heil verwierp rechtstreeks met deze boodschap van een opgewekte Christus naar de heidenen gaan. Dit feit, die mogelijkheid is de verzoening van de wereld. De verzoening van de wereld betekent niet dat de gehele wereld toen behouden werd. Zo’n uitleg zou nergens op slaan. Het volgt ook helemaal niet uit

¹² *sooizoo*

de context. Het volgt nog minder uit de werkelijkheid die we om ons heen zien.

Dus door hun val, de val van Israël, is de zaligheid tot de heidenen gekomen. Dat was de rijkdom van de heidenen en de verzoening van de wereld.

*'Als dan hun val voor de wereld rijkdom betekent en het feit dat zij achteropkomen **rijkdom voor de heidenen**, hoeveel te meer hun volheid! Want tegen u, de heidenen, zeg ik: Voor zover ik de apostel van de heidenen ben, maak ik mijn bediening heerlijk, om daardoor zo mogelijk mijn verwanten wat betreft het vlees tot jaloersheid te verwekken en enigen uit hen te behouden. Want als hun verwerping **verzoening voor de wereld** betekent, wat betekent dan hun aanneming anders dan leven uit de doden?'* (Rom. 11:12-15).

De verzoening van de wereld is niet het behoud of de verlossing van de gehele wereld. De verzoening van de wereld betekent dat de boodschap van een gekruiste en opgestane Christus (nu ook zonder eerst bij Israël te worden ingelijfd) door de bediening van Paulus en de zijnen tot de heidenen kwam en dat een ieder die Hem met de mond beleed en met het hart geloofde dat God Hem uit de doden had opgewekt, behouden zou zijn. De verzoening is de basis en die ligt vast in de dood van Christus aan het kruis. Die verzoening moest nog wel ontvangen en aangenomen worden. Dat gebeurde door het geloof in Zijn opstanding.

Er was een val, een verwerping door en van Israël. Die betekende de verzoening van de wereld. Paulus spreekt in Romeinen 11 ook van een aanneming van Israël.

*'wat betekent dan hun **aanneming anders dan leven uit de doden?**'* (Rom. 11:15).

Zie je dat? Hun aanneming, het tegengestelde van hun verwerping, wordt gezien als een opwekking uit de doden. En die 'opstanding' van Israël betekent het heil voor de wereld; niet de verzoening maar de verlossing van de volkeren. Daarom lezen we in Openbaring van de volken die zalig worden.

*'En de naties **die zalig worden**¹³, zullen in haar licht wandelen, en de koningen van de aarde brengen hun heerlijkheid en eer erin.'* (Opb. 21:24).

Ook hierin is Israël weer een les voor ons.

De dood van Christus aan het kruis is de basis van de verzoening. Dat is de verzoening van de wereld en de verzoening van de dingen die op aarde zijn en de dingen die in de hemelen zijn. Hier kom ik nog op terug.

De opstanding van Christus is een nieuwe schepping en is de basis voor de verlossing, de zaligheid, de opstanding der doden.

Israël toont ons als in een beeld wat dit betekent. De val en de verwerping van Israël, laten we het **de dood van Israël** noemen, was de verzoening van de wereld. Zo kwam de prediking van de opgestane Christus tot de heidenen. Die boodschap van de verzoening moest wel worden aangenomen.

De aanneming van Israël, laten we dit **de opstanding van Israël** noemen, is als het leven uit de doden. Dat geldt voor het volk zelf.

'Zo zal heel Israël zalig worden¹⁴ . (Rom. 11:26).

Het geldt ook voor de volkeren. We lezen ook van de volken die behouden zullen worden.

¹³ *sooizoo*

¹⁴ *sooizoo*

De verwerping van Israël was de verzoening van de wereld, maar zelfs dat was geen doel in zichzelf. Dat de zaligheid tot de heidenen was gekomen had als doel om Israël tot jaloersheid te verwekken, tot nijd. Het heil ging naar de heidenen, opdat Israël zou gaan zien dat dit hun taak was en dat de olijfboom Israël zou gaan bloeien en vruchten zou gaan dragen, zoals God het bedoeld had. Dit onderwerp zal ik nu verder laten rusten.

Het is belangrijk dat je ziet en ik hoop dat je dit geleerd hebt, dat *katallassoo* en *sooizoo* niet hetzelfde zijn. Verzoenen en behouden zijn twee verschillende dingen. De verzoening is gebaseerd op de dood van Christus aan het kruis. De verlossing vinden we **alleen** in de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Om tot die verlossing te komen moet de verzoening worden aangenomen.

Hoofdstuk 7

Scheiden en Verzoenen

Uit al het voorgaande kunnen we opmaken dat verzoening iets met een verandering te maken heeft. Een verandering van de relatie tussen twee partijen. Verzoening heeft iets te maken met een verandering van vijandschap in vrede. De basis van de verzoening is de dood van Christus aan het kruis. Verzoening is geen verlossing. Verzoening is de basis voor de verlossing. Zonder verzoening geen behoud, maar de twee termen zijn niet hetzelfde.

We hebben ook gezien dat er twee verschillende woorden voor de verzoening worden gebruikt. Eén zonder het voorvoegsel *kata* in de vroege brieven van Paulus en één met in de late brieven aan de Efeziërs en Kolossenzen.

De verschillende woorden geven ons ook verschillende verzoeningen. De verzoening van de wereld is niet dezelfde als de verzoening van de dingen die op de aarde zijn en de dingen die in de hemel zijn. Het (persoonlijk) ontvangen van de verzoening zoals in Romeinen 5 is weer een ander aspect dan de verzoening van de wereld.

Uiteraard hebben alle dingen met elkaar te maken. Nu hebben we het nog niet eens gehad over een heel ander woordje dat in het Grieks voor 'verzoenen' wordt gebruikt en dat is *hilaskomai*.

'Daarom moest Hij in alles aan Zijn broeders gelijk worden, opdat Hij een barmhartig en een getrouw Hogepriester zou zijn in de dingen die God betreffen, om de zonden van het volk te verzoenen.' (Heb. 2:17).

Ook het gebruik van dat woord zullen we moeten onderzoeken met alle afgeleide woorden, om tot een zo volkomen mogelijk begrip van de verzoening te komen.

We zullen eerst proberen het woord verzoenen wat scherper te definiëren. Is er een mogelijkheid om dit woord op een Bijbelse manier iets sterker af te bakenen dan we tot nu toe gedaan hebben? Het antwoord op die vraag lijkt ons gegeven te worden in 1 Korinthe 7. Het antwoord is ‘ja’ en het legt tevens weer hele nieuwe lijnen van studie voor ons open.

In 1 Korinthe 7 geeft Paulus allerlei richtlijnen over het huwelijk en de omgang tussen man en vrouw. Een van de dingen die hij vermeldt is de situatie dat een vrouw van haar man wil scheiden.

‘Maar de gehuwden beveel ik – niet ik, maar de Heere – dat een vrouw niet zal scheiden van haar man, – en als zij toch gaat scheiden, moet zij ongehuwd blijven of zich met haar man verzoenen¹⁵ – en dat een man zijn vrouw niet zal verlaten.’ (1 Kor. 7:10, 11).

Het gaat me hier nu niet om de verhoudingen tussen man en vrouw verder uit te diepen. Wel is het woord interessant dat in verband staat met ‘verzoenen’ en dat is ‘scheiden’, *chorizoo*. De vrouw die van haar man wilde scheiden had dus twee mogelijkheden. Gescheiden blijven, maar dan niet opnieuw trouwen met een ander; of zich met de man verzoenen. Dit laatste betekende dus duidelijk dat zij de scheiding ongedaan zou maken. Dit lijkt dan ook de kernbetekenis voor verzoenen: het opheffen van een scheiding. Vanuit die betekenis gaan we in de komende bladzijden de verzoening onderzoeken.

Voordat we dit doen, is het goed dat we ons een beeld vormen van het gebruik van het woord *chorizoo* in het Nieuwe Testament.

In de eerste plaats komt het net als in bovenstaande tekst voor in het geval van het huwelijk.

¹⁵ *katallassoo*

*'En Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet **scheiden**.'* (Mat. 19:4-6).

Zie hiervoor ook Markus 10:9. De betekenis van 'scheiden' is hier het tegengestelde van 'samenvoegen'. Grondbetekenis hiervan is het samenbrengen onder één juk, zoals een span ossen. Twee mensen, een man en een vrouw, die God bij elkaar heeft gebracht mag de mens niet uit elkaar halen door hen te scheiden.

Verder heeft *chorizoo* de betekenis van het verlaten van een plaats of een persoon. In die betekenis vinden we het bijvoorbeeld in Handelingen 1:4.

*'En toen Hij met hen samen was, beval Hij hun dat zij niet uit Jeruzalem **weg zouden gaan**¹⁶, maar de belofte van de Vader zouden verwachten, die u, zei Hij, van Mij gehoord hebt'* (Hand. 1:4).

Of in Filemon:

*'Want hij is wellicht daarom enige tijd van u **gescheiden geweest**, opdat u hem voor eeuwig zou terughebben'* (Filem. 1:15).

Verder komen we 'scheiden' tegen in de betekenis van een onmogelijkheid waar het gaat om de onverbreekelijke band tussen Christus en de gelovige.

¹⁶ 'van Jeruzalem niet scheiden zouden' (SV).

*‘Wie zal ons **scheiden** van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? (Rom. 8:35).*

Het antwoord op deze vraag is natuurlijk: niets of niemand. Niets kan ons scheiden van die wonderbaarlijke liefde van Christus. Dat staat ook in het vervolg.

*‘Want ik ben ervan overtuigd dat noch dood, noch leven, noch engelen, noch overheden, noch krachten, noch tegenwoordige, noch toekomstige dingen, noch hoogte, noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen **scheiden** van de liefde van God in Christus Jezus, onze Heere.’ (Rom. 8:38, 39).*

Deze verzen staan niet op zichzelf. De zekerheid van Paulus is ook niet geworteld in zichzelf. De vraag ‘wie zal ons scheiden’ volgt op de zekerheid die Paulus heeft van de plaats van Christus, nu, op dit moment.

‘Christus is het Die gestorven is, ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook aan de rechterhand van God is, Die ook voor ons pleit.’ (Rom. 8:34).

De versindeling suggereert dat dit het antwoord is op de vraag die eraan vooraf gaat ‘wie is het die verdoemt?’, maar dat is juist weer het vervolg op de zin: ‘God is het Die rechtvaardigt’.

Als God rechtvaardigt, wie zal dan verdoemen of veroordelen?

Als Christus gestorven, opgewekt en aan de rechterhand van God is en daar voor ons pleit, wie zal dan scheiden?

Dat is de loop van Paulus’ redenering. Met Christus aan Gods rechterhand is er niets of niemand die de gelovige kan scheiden van de onuitsprekelijke liefde van Christus.

Tenslotte hebben we *chorizoo* ook in de betekenis van de totale afzondering van Christus van de zondaars.

*'Want zo'n Hogepriester hadden wij nodig: heilig, onschuldig, onbesmet, **afgescheiden** van de zondaars en boven de hemelen verheven.'* (Heb. 7:26).

De weg die Hij is gegaan, gescheiden van de zondaars, heilig, onschuldig en onbesmet, en boven de hemelen verheven, gezeten aan Gods rechterhand, is er de oorzaak van dat diezelfde zondaars niet gescheiden kunnen worden van Zijn liefde.

Hoofdstuk 8

Weer alles tot één brengen

In het vorige hoofdstuk hebben we besproken en gezien dat in de context van 1 Korinthe 7 verzoenen de betekenis heeft van het opheffen van een scheiding.

Als je een scheiding opheft creëer je een eenheid. Binnen die eenheid kan er nog wel verscheidenheid zijn, maar er is harmonie. Er is ergens een gemeenschappelijke basis die er eerst niet was.

In de brief aan de Efeziërs schrijft Paulus ons dat God ons, gelovigen, het geheimenis van Zijn wil bekendgemaakt heeft. Dat heeft Hij gedaan 'overeenkomstig Zijn welbehagen'. Dat welbehagen had Hij voorgenomen in Zichzelf (Ef. 1:9).

Dit zijn woorden om even bij stil te staan. Iets wat God voorneemt in Zichzelf is niet direct automatisch bij iedereen bekend. Dat geldt ook voor mensen. Als ik me vandaag voorneem om de komende weken of jaren bepaalde werkzaamheden uit te voeren, is dat iets wat alleen ik nog weet. Iemand kan hooguit een vermoeden hebben van wat ik van plan ben, maar als ik niet expliciet mijn plannen bekendmaak, weet niemand wat de bedoeling is.

Toen Paulus bijvoorbeeld schreef dat hij het plan had om naar Rome te reizen, kon niemand dat aan zijn daden zien, want hij deed het niet daadwerkelijk.

'Maar ik wil niet dat u er geen weet van hebt, broeders, dat ik dikwijls het voornemen had naar u toe te komen om ook onder u enige vrucht te hebben, zoals ook onder de andere heidenen. Tot nu toe was ik echter verhinderd.' (Rom. 1:13).

Paulus vertelt hier ook bij waarom hij nog niet bij de gemeente van Rome op bezoek was geweest. Het was niet dat ze hem onverschillig

lieten. Zeker niet. Tot nog toe werd hij door externe omstandigheden verhinderd; dat was de reden.

Sinds Paulus bekendgemaakt heeft dat het zijn voornemen was om naar Rome te reizen is het voor iedereen duidelijk geworden, ook voor ons die zoveel later pas zijn brief lezen. Paulus schreef er ook bij waarom hij dat voornemen had. Hij legde uit wat het doel van zijn voornemen was, namelijk om ook onder de gelovigen van Rome enige vrucht te hebben.

Zo is het ook met God. Hij heeft een voornemen. Een voornemen dat God niet heeft bekendgemaakt, kunnen we niet weten; dat blijft in Hem verborgen. Daar kunnen we, daar mogen we dus ook niet naar zoeken en vorsen. Dat is bovendien volkomen zinloos. Een voornemen echter dat Hij wel heeft bekendgemaakt is het grootste goed om te vernemen. Als de God van hemel en aarde Zelf Zijn voornemen bekendmaakt, wie wil er dan niet luisteren?! Dit is juist wat Paulus schrijft in Efeze 1:9.

‘In Hem hebben wij de verlossing, door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de overtredingen, overeenkomstig de rijkdom van Zijn genade, die Hij ons overvloedig geschonken heeft, in alle wijsheid en bedachtzaamheid, toen Hij ons, overeenkomstig Zijn welbehagen, dat Hij in Zichzelf voorgenomen had, het geheimenis van Zijn wil bekendmaakte’ (Ef. 1:9).

God heeft het geheimenis van Zijn wil bekendgemaakt. Iets wat bekendgemaakt wordt, is geen geheimenis meer. Iets wat bekendgemaakt is kunnen we weten, als we ernaar luisteren.

Paulus spreekt ook in het derde hoofdstuk van dezelfde brief over een geheimenis en een voornemen.

*‘Mij, de allerminste van alle heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie **de onnaspeurlijke rijkdom***

*van Christus te verkondigen, en allen te verlichten, opdat zij mogen begrijpen wat de gemeenschap aan **het geheimenis inhoudt**, dat door de eeuwen heen verborgen is geweest in God, Die alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus, opdat nu door de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten **de veelvuldige wijsheid van God bekendgemaakt** zou worden, **volgens het eeuwige voornemen** dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus, onze Heere. (Ef. 3:8-11).*

Onnaspeurlijke rijkdom. Verborgen geweest, maar nu geopenbaard. Dat is de inhoud van het geheimenis waar Paulus van spreekt. Dat wordt aan de heidenen verkondigd. Paulus was hiervan de uitdeler, de rentmeester. Het doel was dat dit nu ook bekendgemaakt zou worden aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten, door de gemeente. Het is niet alleen onnaspeurlijke rijkdom, het is ook de veelvuldige wijsheid van God. Dat is een wijsheid die Hij ons heeft laten zien, volgens het eeuwig voornemen dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus.

Dit woordje voornemen sluit aan bij Efeze 1:9. Hij heeft Zijn wil bekendgemaakt, die Hij voorgenomen had in Zichzelf. Dat wat Hij voorgenomen had in Zichzelf is Zijn voornemen. Het wordt hier Zijn eeuwig voornemen genoemd. Die vertaling is niet helemaal correct. Hier spreekt Paulus over het voornemen van de eeuwen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus. Eeuwig voornemen laat zich dikwijls lezen als een voornemen dat God van eeuwigheid had besloten. Maar dat is niet de betekenis van deze woorden. Het gaat over Zijn voornemen van de *aionen*. Hij heeft een plan gemaakt en dat werkt Hij uit in de *aionen*. Eén doel en misschien wel het hoogste doel, het sluitstuk van Zijn plan, het topje van dit machtige bouwwerk staat in vers 10 van hoofdstuk 1.

'Om in de bedeling van de volheid van de tijden alles weer in Christus bijeen te brengen, zowel wat in de hemel als wat op de aarde is.' (Ef. 1:10).

Alles weer bijeenbrengen.

Dat alles slaat op de dingen die in de hemel zijn en de dingen die op de aarde zijn. Dat is Kolossenzen 1:19, 20.

*‘Want het heeft de Vader behaagd dat in Hem heel de volheid wonen zou, en dat Hij door Hem **alle dingen** met Zichzelf verzoenen zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel **de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn.**’ (Kol. 1:19, 20).*

De bewoordingen van de dingen die ik vet gemaakt heb zijn in het Grieks hetzelfde als in Efeze 1:10. Ook daar zou het meervoud duidelijker vertaald moeten worden; dus niet ‘wat op de aarde is’ maar ‘de dingen die op de aarde zijn’. Het gaat dus ook in Efeze 1:10 over verzoening.

Alles weer bijeenbrengen.

Weer bijeenbrengen is in het Grieks één woordje, namelijk *anakefalaioosastai*. Dat woord mag je snel weer vergeten, behalve het feit dat je hierin een afleiding ziet van het woordje *kefalè*. *Kefalè* is het woord voor ‘hoofd’. Er staat dus zoiets als ‘weer onder één Hoofd samenbrengen’.

Hoofd is een belangrijk woord in de beide brieven aan de Efeziërs en de Kolossenzen. Het wordt gebruikt als naam voor Christus in Zijn relatie tot de Gemeente.

*‘En Hij heeft alle dingen aan Zijn voeten onderworpen en heeft Hem als **Hoofd** over alle dingen gegeven aan de gemeente, die Zijn lichaam is en de vervulling van Hem Die alles in allen vervult.* (Ef. 1:22, 23).

Die ‘alle dingen’ zijn dus gedefinieerd, zoals we net gezien hebben. Dat zijn de dingen die in de hemel zijn en de dingen die op de aarde zijn. God heeft Hem, Christus gegeven tot een Hoofd aan de gemeente, die

Zijn lichaam is en de volheid van Hem Die alles in allen volmaakt of vervult.

*‘En Hij heeft sommigen gegeven als apostelen, anderen als profeten, weer anderen als evangelisten en nog weer anderen als herders en leraars, om de heiligen toe te rusten tot het werk van dienstbetoon, tot opbouw van het **lichaam van Christus**, totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de grootte van de volheid van Christus, opdat wij geen jonge kinderen meer zouden zijn, heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd door elke wind van leer, door het bedrog van de mensen om op listige wijze tot dwaling te verleiden, maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alles toe zouden groeien naar Hem Die het **Hoofd** is, namelijk Christus. (Ef. 4:11-15).*

Ook hier zien we het lichaam in relatie tot het Hoofd. Merk op de taak die de herders en leraars binnen dit lichaam hebben! Zij moeten ons leiden tot de ‘eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God’. Niet tot scheuring maar tot eenheid; een eenheid in Christus. Dat is een eenheid waarin kennelijk ook overheden en machten zijn betrokken. Dat is het doel van de gemeente!

*‘Vrouwen, wees uw eigen mannen onderdanig, zoals aan de Heere, want de man is hoofd van de vrouw, zoals ook **Christus Hoofd van de gemeente** is; en Hij is de Behouder van het **lichaam**.’ (Ef. 5:22, 23).*

Weer zien we het Hoofd en het lichaam samen. Christus is het Hoofd van Zijn gemeente, het lichaam. Dat zien we ook weer in de brief aan de Kolossenzen terugkomen.

*'En Hij is het **Hoofd van het lichaam**, namelijk van **de gemeente**, Hij, Die het begin is, de Eerstgeborene uit de doden, opdat Hij in allen de Eerste zou zijn.'* (Kol. 1:18).

Dit vers staat in het verband van schepping en verzoening, zoals we al gezien hebben. Hier zien we de functie van de gemeente in het wederom alles tot een te brengen.

*'En u bent volmaakt geworden in Hem, Die het **Hoofd** is van iedere overheid en macht.'* (Kol. 2:10).

Dit is de enige uitzondering. In dit vers wordt Christus niet genoemd het Hoofd van Zijn gemeente, die Zijn lichaam is, maar het Hoofd van iedere overheid en macht. Maar de gemeente is wel volmaakt, vervuld, volgemaakt, in Hem op een ondoorgrondelijke wijze. Want dit 'volmaakt' staat in relatie met het woordje 'volheid' in het vers ervoor:

*'Want in Hem woont heel de **volheid** van de Godheid lichamelijk.'* (Kol. 2:9).

In Efeze 1:23 werd de gemeente nog zo gedefinieerd: het lichaam van Christus en de **volheid** van Degene Die alles in allen vervult. Nu komen al deze dingen ook nog eens samen met Christus als het Hoofd van iedere overheid en macht. Het is niet te vatten; maar dit heeft alles met verzoening te maken.

*'Laat u niet de prijs ontzeggen door iemand die behagen scheidt in nederigheid en engelenverering, intreedt in wat hij niet gezien heeft, zonder reden gewichtig doet door zijn vleselijke denken, en zich niet houdt aan het **Hoofd**, waaruit het hele **lichaam**, dat van banden en pezen voorzien is en daardoor samengevoegd, opgroeit door de groei die van God komt.'* (Kol. 2:18, 19).

Ook hier weer Hoofd en lichaam bij elkaar. Vergelijk deze verzen met Efeze 4:11-15. Paulus waarschuwt de trouwe gelovigen in dit gehele

hoofdstuk dat zij die wonderlijke positie in Christus niet opgeven. Voor iedereen is er het gevaar om zich op wat voor wijze dan ook te laten misleiden en verleiden. De enige remedie tegen alle dwaalleer is het Hoofd te behouden. In Christus woont de volheid van de Godheid lichamenlijk. Hij is het Hoofd van de gemeente. Die gemeente is Zijn lichaam. En die gemeente is volmaakt in Hem.

Menselijke inzetten, filosofieën en tradities kunnen daar alleen verandering in brengen als ze een rol krijgen toebedeeld. Daar waarschuwt Paulus voor; want als we ons er door laten misleiden en het Hoofd niet behouden, worden we christenen zonder inhoud en zonder doel en ten diepste zijn we dan geen andere mensen dan de wereld om ons heen. Dan missen we 'de prijs van de roeping van God, die van boven is, in Christus Jezus (Fil. 3:14).

Alles weer bijeenbrengen.

We staan tenslotte stil bij het woordje 'weer'. Alles 'weer' bijeen. Alle dingen 'wederom' onder één Hoofd vergaderen, in Christus. Waarom 'weer'? Het is het woordje *ana* in *anakefalaioosastai*. Opnieuw. Weer. Wat betekent dit? Dit suggereert toch wel heel sterk dat er ooit een eenheid 'in Christus' was en dat die eenheid is verbroken. Er heeft een scheiding plaatsgevonden van de dingen die in de hemel zijn en de dingen die op de aarde zijn.

Verzoening is het opheffen van een scheiding, zoals we in hoofdstuk 7 zagen en dat is nu precies wat we hier zien. Alles weer in Christus bijeen te brengen. Dat is Gods voornemen. Dat heeft Hij uitgedacht en voorgenomen in Zichzelf om Zich op die manier aan ons te openbaren. Dat voornemen werkt Hij uit in de *aionen* en dáárom wordt Zijn voornemen 'het voornemen der eeuwen genoemd'.

Verzoenen is het opheffen van een scheiding. Denk hierbij aan 1 Korinthe 7, waarin we zagen dat de vrouw die zich van de man scheidde twee opties openstonden. Ze kon alleen blijven en de

scheiding laten voortduren, of zich met de man verzoenen en zich bij hem voegen en zo de scheiding opheffen.

Gods voornemen der eeuwen heeft tot doel om alle dingen die in de hemel zijn en alle dingen die op aarde zijn weer bijeen te brengen. Dat lezen we in Efeze 1:9, 10. Dat is de verzoening die omschreven staat in Kolossenzen 1:19, 20.

Onder de dingen die in de hemel zijn, zien we overheden en machten, van wie Hij, net als van de gemeente ook het Hoofd wordt genoemd.

Alle lijnen van verzoening komen hier samen. God werkt aan op een eenheid. Wat is die eenheid? God alles in allen. Tussen Genesis 1:1 en dit grote einddoel vinden we Gods voornemen der eeuwen. Dat voornemen der eeuwen heeft Hij gemaakt in Christus. Alles behoort daartoe. Zijn vleeswording, Zijn lijden, Zijn dood, Zijn opstanding, Zijn Koninkrijk, Zijn wederkomst, Zijn oordeel, Israël en de volkeren, de gemeente Die Zijn lichaam is. Alles maakt een onderdeel uit van dit schitterende voornemen, dat God in Zichzelf had voorgenomen en wat Hij ons heeft meegedeeld in de Bijbel. Scheiding en verzoening zijn hierin sleutelwoorden. Een begrip van dit voornemen der eeuwen proberen we in dit boekje te onderzoeken.

'Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden en is de Eersteling geworden van hen die ontslapen zijn. Want omdat de dood er is door een mens, is ook de opstanding van de doden er door een Mens. Want zoals allen in Adam sterven, zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden. Ieder echter in zijn eigen orde: Christus als Eersteling, daarna wie van Christus zijn, bij Zijn komst. Daarna komt het einde, wanneer Hij het koningschap aan God en de Vader heeft overgegeven, wanneer Hij alle heerschappij en alle macht en kracht heeft tenietgedaan. Want Hij moet Koning zijn, totdat Hij alle vijanden onder Zijn voeten heeft gelegd. De laatste vijand die tenietgedaan wordt, is de dood. Immers, alle dingen heeft Hij aan Zijn voeten onderworpen.

*Wanneer Hij echter zegt dat aan Hem alle dingen onderworpen zijn, is het duidelijk dat Hij Die Zelf alles aan Hem onderworpen heeft, hiervan is uitgezonderd. En wanneer alle dingen aan Hem onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon Zelf Zich onderwerpen aan Hem Die alle dingen aan Hem onderworpen heeft, opdat **God alles in allen** zal zijn. (1 Kor. 15:20-28).*

Let op deze laatste woorden die ik vet gemaakt heb. Waar zagen we die nog meer?

*'Die Zijn lichaam is en de vervulling van **Hem Die alles in allen vervult**' (Ef. 1:23).*

De gemeente is Gods middel om tot Zijn einddoel te komen: God alles in allen. Door de gemeente maakt God Zijn veelvuldige wijsheid aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten bekend. De gemeente heeft een positie in Christus aan Gods rechterhand en moet vanuit die positie leven, in die kracht staan en strijden en zich op die manier van haar hoge roeping kwijten.

